

LIII.

Betænkning

over

Forslag til Lov om Bygningsfredning.

(Afgiven af Landstingets Udvalg den 15. Februar 1918).

Udvalget billiger ganske Lovforslagets Hensigt: at værne om vore gamle, i kunstnerisk eller historisk Henseende mærkelige Bygninger. Det er utvivlsomt af stor national Betydning, at disse Bygninger bevarer saa vidt muligt uskadede for Efterverdenen. Dette kan selvfølgelig ikke opnaas uden efter Omstændighederne endog betydelige Indgreb i de paagældende Ejeres Ret til frit at raade over deres eget, og heri maa Ejerne af Hensyn til Almenvellet finde sig. Men det følger saavel af Sagens Natur som af Grundlovens § 82, at Ejeren ikke bør lide noget økonomisk Tab ved disse Indgreb; der bør i alle Tilfælde ydes ham fuld Erstatning. Paa den anden Side bør der naturligvis ikke aabnes Mulighed for, at Ejeren kan paabyrde det offentlige Udgifter, som kommer ham selv til gode, og som han maatte have afholdt, ogsaa hvis hans Bygning ikke havde haft offentlig Interesse. Som det sker i andre lignende Tilfælde, bør Erstatningen i Tilfælde af Tvist fastsættes af uvildige Mænd. — De nævnte Tanker har Udvalget søgt at udtrykke gennem Ændringsforslagene Nr. 7, 14 og 17.

Det maa forudsættes, at de Byrder, som Loven vil komme til at paaføre Statskassen, vil blive betydelige, og Udvalget

mener derfor, at Rækken af de fredede Bygninger, af Hensyn til Statskassens Evne, maa begrænses til de virkelig værdifulde. Det foreslaas derfor under Nr. 1 at skærpe Betingelserne for en Bygnings Optagelse paa den i § 2 omhandlede Fortegnelse. Paa Udvalgets Foranledning har Undervisningsministeriet ladet udarbejde Fortegnelser over de Bygninger, der herefter tænkes fredede, idet man dog for Liste B's Vedkommende kun har kunnet naa at medtage Bygninger paa Landet. Liste A. vil findes aftrykt nedenfor. Udvalget forudsætter, at disse Fortegnelser i alt Fald for A-Bygningernes Vedkommende kommer til at danne det faktiske Grundlag for Lovens Anvendelse, saaledes at betydeligere Forandringer i Liste A. ikke sker uden Forhandling med Rigsdagen.

Af Hensyn til Statskassens Interesser mener Udvalget fremdeles, at naar det drejer sig om Anvendelsen af større Beløb, bør Sagen ikke ordnes paa Finansloven, men gennem en særlig Lov, hvorved en mere fri og alsidig Overvejelse sikres; man har ment at kunne sætte Grænsen ved 20,000 Kr. Hertil sigter Ændringsforslagene Nr. 6 og 8.

Det følger formentlig af sig selv, at der ved en fredet Bygning kan blive